

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 5 1 6 4 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

Izpitna pola

Četrtek, 4. junij 2015 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z odlomkoma iz dramskih besedil (A in B) je na perforiranih listih, ki ju kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 80. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Odlomek iz dramskega besedila (A)

VOJAK Pri nekem kmetu je vlomil. Ženska je mrtva.

KURAT Kako si le mogel to storiti?

EILIF Nič drugega nisem storil kakor poprej že večkrat.

KUHAR A zdaj je mir.

EILIF Drži gobec! Se lahko usedem in počakam na mamo?

VOJAK Ne utegnemo.

KURAT V vojski so ga zaradi tega častili, sedel je na komandantovi desnici. Takrat je bilo to junaštvo!
Ne bi mogli govoriti s profosom?

VOJAK Ne bo pomagalo. Odgnati kmetu živino, kakšno junaštvo je to?

KUHAR To je bila neumnost!

EILIF Če ne bi bil neumen, bi bil poginil od lakote, sera ti brihtna!

KUHAR In ker si bil pameten, boš zdaj ob glavo.

KURAT Vsaj Katrino pokličimo iz voza.

EILIF Ni treba! Daj mi rajši požirek žganja.

VOJAK Ni časa za to, gremo!

KURAT In kaj naj rečem tvoji materi?

EILIF Reci ji, da ni bilo nič drugega, reci ji, da sem storil kakor že večkrat poprej. Ali pa ji rajši ničesar ne pravi. *Vojaki ga odženejo.*

KURAT S tabo grem tvojo težko pot.

EILIF Ni mi treba farja.

KURAT Tega ti še ne veš. *Gre za njim.*

KUHAR *vpije za njima* Saj ji bom vendar moral povedati, hotela ga bo še videti.

KURAT Rajši ji ničesar ne povejte. Kvečjemu, da je bil tu in da pride spet, mogoče jutri. Medtem se vrnem in ji stvar razložim. *Naglo odide. Kuhar gleda za njimi in zmajuje z glavo, nato hodi nemirno sem ter tja. Nazadnje stopi k vozu.*

KUHAR Hola! Ne bi prišli malo ven? Razumem, da ste se skrili pred mirom. Tudi jaz bi se rad. Jaz sem komandantov kuhar, se me spominjate? Ali imate, vas vprašam, ali imate kaj jesti, dokler se ne vrne vaša mati? Zaželel sem si slanine ali tudi kruha, samo tako, iz dolgočasja. *Pogleda v voz. Odejo ima čez glavo. V ozadju topovsko streljanje.*

MATI KORAJŽA *priteče, vsa je zasopla, svojo robo ima še vso* Kuhar, miru je že spet konec! Že tretji dan je spet vojska. Zvedela sem, preden sem sploh kaj prodala. Hvala bogu! V mestu se streljajo z luteranci. Takoj moramo odtod z vozom. Katrina, pospraviti moramo! Kaj ste tako zmedeni? Kaj se je zgodilo?

KUHAR Nič.

MATI KORAJŽA Pač, pač, nekaj je. Na vas vidim.

KUHAR Najbrž, ker je spet vojska. Zdaj čakam lahko do jutri zvečer, da dobim kaj toplega v želodec.

MATI KORAJŽA Lažete, kuhar.

KUHAR Eilif je bil tu. Samo da je moral takoj naprej.

MATI KORAJŽA Tu je bil? Potem ga bomo srečali na maršu. Jaz se pridružim zdaj našim. Kakšen je?

KUHAR Kakor zmerom.

MATI KORAJŽA Ta se svoj živi dan ne bo spremenil. Tega mi vojska ni mogla vzeti. Ta je bister. Mi boste pomagali pospraviti? *Začne pospravljati.* Je kaj pripovedoval? Se dobro razume s komandantom? Je kaj povedal o svojih junaštvih?

KUHAR *mračno* Eno je, kakor sem slišal, ponovil.

MATI KORAJŽA Kasneje mi boste povedali, zdaj moramo na pot. *Katrina pride.* Katrina, miru ni več. Gremo. *Kuharju* Kaj je z vami?

KUHAR Vpisal se bom med vojake.

MATI KORAJŽA Veste, kaj vam predlagam ... kje je kurat?

KUHAR V mesto je šel z Eilifom.

MATI KORAJŽA Potem pojdite vi z nama kos poti, Lamb. Potrebna sem pomoči.

KUHAR Tista štorija z Yvetto ...

MATI KORAJŽA Ta vam ni nič škodila v mojih očeh. Narobe. Kjer je dim, je tudi ogenj, pravijo. Greste torej z nama?

KUHAR Ne bom rekel ne.

MATI KORAJŽA Dvanajsti regiment je že krenil na pot. Stopite k ojesu. Nate kos kruha. Naokoli moramo, k luterancem. Mogoče bom videla Eilifa že nocoj. Ta je moj najdražji. Mir je bil kratek, in že gremo naprej. *Zapoje, medtem se kuhar in Katrina vprežeta v voz.*

Odlomek iz dramskega besedila (B)

Mati (*v strahu*): Je med padlimi partizani kdo od domačih?

Andrej (*v zadregi*): Prav za prav ne. Eden je z Gorenjskega, drugi Štajerc tretji pa je bil s Krasa – mlad fant, kakšnih 17 let je imel. Toliko bitk je prestal, pogumen do predrznosti. To pot je obležal. Smrtno ranjen je bil, vedel je, da bo umrl, pa se je z dvema bombama vrgel pod kamijon. Raztrgalo ga je, kamijon pa je uničen. Še s svojo smrtjo je hotel zadeti sovražnika!

Mati (*občudujoče*): Da so tudi taki! (*Premišljuje.*)

Peter: Taki fantje morajo zmagati. Kje je sila, ki bi jih mogla uničiti?

Minca: Si še žejen, Andrej? (*Mu da piti.*)

Andrej: Kako si dobra, Minca! (*Jo hvaležno poboža.*)

Peter (*je ogledoval obe Andrejevi puški*): Kako pa, da imaš dve puški, Andrej?

Andrej (*zmedeno*): Kar tako ... kar tako ... (*Da odvrne pozornost s Petrovega vprašanja, hiti s pripovedovanjem*): In veste kdo je vodil Italijane? (*Vsi se ozro vanj, napeto čakajo.*) Veste, kdo? Da more kdo tako globoko pasti. Pripeljati za roko požigalce in morilce v domačo vas!

Minca: Kdo?

Andrej: Boštjanov Ciril!

Mati (*osupne, Minca prav tako, Peter se ozre v mater*): Kaj poveš? Pa si dobro videl?

Peter: No, mama, kaj sem vam rekel?

Andrej: Dobro videl, dobro. Pričakal jih je zunaj vasi, ker so bili pač domenjeni, da jim bo kazal hiše, ki jih je treba požgati, in vaščane, ki jih je treba odgnati v zapor ali internacijo. Pasja duša!

Peter: No, mama, meni niste verjeli. Kaj pravite zdaj?

Mati: Če je pa tako ...

Peter: Andrej, pa ga niste mogli –

Andrej: Za zdaj je ušel pravični kazni. A jutri je še en dan, pa naj se skrije kamor koli, najdemo ga in poplačamo ga, izdajalca, njega in njegovega očeta.

Mati (*ki je nanjo ta novica silno učinkovala*): Če je pa tako ... (*Mirno*): Kje je France, moj France?

Andrej: Ne vem, kje je zdaj.

Mati: Kam je odšla vaša četa?

Andrej: Pri četi ga ni.

Minca: Andrej, ti nekaj prikrivaš. Kje je France?

Prazna stran

1. Dopolnite:

Odlomek A je vzet iz epske drame _____, ki jo je leta _____ napisal _____ in je bila krstno uprizorjena _____ leta v _____.

(6 točk)

2. Dopolnite:

Odlomek B je vzet iz partizanske enodejanke _____, ki jo je leta _____ napisal _____.

Navedite kraj, čas in okoliščine premierne uprizoritve.

(6 točk)

3. Navedite dve podobnosti in dve razliki v razčlenjevanju uvodnih didaskalij v priloženih dramskih besedilih.

Podobnosti:

Razliki:

(4 točke)

4. Primerjajte dramski čas besedil odlomka A in odlomka B po navodilih:

	odlomek A	odlomek B
širši dogajalni čas		
fiktivni uprizorjeni dramski čas		

(6 točk)

5. Opišite dramske situacije, iz katerih sta odlomek A in odlomek B.

5.1. Odlomek A:

Dogodek, ki situacijo sproži? _____

Nakazuje, pogloblja ali razrešuje dramsko dogajanje? _____

Sledi ji? _____

(4)

5.2. Odlomek B:

Dogodek, ki situacijo sproži? _____

Nakazuje, pogloblja ali razrešuje dramsko dogajanje? _____

Sledi ji? _____

(4)
(8 točk)

6. Primerjajte vodilni dramski osebi v besedilih odlomka A in B in utemeljite: njuni vlogi, osebnosti, hotenji, uspešnosti in sklepni položaj obeh.

(10 točk)

7. Označite kuharja iz odlomka A (tako da obkrožite štiri spodaj navedene lastnosti in jih razložite z utemeljitvami, ki jih najdete v besedilu priloženega odlomka) in zapišite, kako se v naslednjem prizoru razvije njegovo razmerje z Materjo Korajžo.

resnicoljuben, pošten, ženskar, hraber, koristoljuben, bogat, pravičniški, oblastniški, odrezav, mračen, inteligenten ...

Utemeljitev:

(8)

Razvoj njunega razmerja:

(2)
(10 točk)

8. Povzemite, kako se do sklepa dramskega dogajanja razvije odnos med Andrejem in Minco iz odlomka B.

(2 točki)

9. Zapišite, kako se v odlomku B stopnjuje dramska napetost oz. kakšen dramaturški trenutek vzpostavlja Andrejeve replike o Boštjanovem Cirilu?

(1 točka)

10. Dogajanje v odlomku A bi lahko razdelili na dva dela. Izpišite iz odlomka A didaskalijo, ki nakazuje na tejhoskopijo in s katero se odlomek dogajalno razpolovi, in utemeljite izbiro.

(3 točke)

11. Razložite pojem heterotopija. Zapišite, katera ekspresionistična slovenska drama se dogaja simultano in sinergično. Katere srednjeveške oblike gledališča prav tako?

(4 točke)

12. Navedite najmanj štiri značilnosti agitke, ki so značilne za besedilo, iz katerega je odlomek B.

(4 točke)

13. Med spodaj navedenimi naslovi pesmi obkrožite tiste, ki jih je napisal avtor odlomka B.

Puntarska pesem, Veš, poet svoj dolg, Šel je popotnik skozi atomski vek,

Drejčnik Andrej govori, Bosa pojdiva, dekle, obsorej, Mary se predstavi,

V naročju domovine, Lovimo viharje, Balada o otroku.

(4 točke)

14. Primerjajte pripovedno prozo z dramskim besedilom, nadaljujte poved in uporabljajte protipomenke.

Če je pripovedna proza popolno ubesediljenje z malo prazninami, prevladuje pripoved o preteklih dogodkih v pretekliku (sedanjik le v dialogu) in razvijanje refleksij, je nasproti temu dramsko besedilo ...

(4 točke)

15. Iz dramskega besedila B na kratko opišite:

15.1. Aktualni poudarek v vaši uprizoritvi izbrane situacije:

(4)

15.2. Kostumografsko zamisel izbrane situacije:

(4)
(8 točk)

Prazna stran